

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sredi vsakega prvega in tretjega četrtka meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 3. Naročnina in inserati pa opravilno pri uredništvu „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 19.

V Ljubljani, 4. oktobra 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

V Budapešti so se zbrali, kakor smo že zadnjič poročali, odposlanci avstrijski in ogerski, da se pomenijo o skupnih potrebah. Pri tem razklada vsako leto minister vnanjih stvari, v kakem razmerju je Avstrija z drugimi evropskimi, zlasti sosednjimi državami. Letos je zatrjeval, kakor navadno, da živi Avstrija z vsemi sosedi v najlepšem sporazumljenju. Le o Rumuniji je govoril obširneje, ker se neki širi med ogerskimi Rumuni iredentstvo, kakor med našimi laškimi mejasi. Čuda bi ne bilo, ko Madjari tako prijazno ravnaajo z Rumuni, ter ne pripuščajo niti odposlanstev h kralju. Tudi pri vojni Madjarom marsičesa še manjka. Zeleli so svojo vojaško akademijo, trdili, da ni dovolj madjarščine večjih učiteljev v vojaških šolah, a letos jim vendar minister še ničesa ni obljubil. Sicer pa so tudi letos dovolili okoli 4 milijone večjih stroškov za vojno. Ko je vojni minister odgovarjal na razna vprašanja odposlancem, bil je posebno zanimiv odgovor na interpelacijo opata Freuiofelsa, ki je stavil ministru tri vprašanja glede na znano zadevo vojaškega duhovnika Skacela, katerega je predstavil minister iz Inomosta v Bosno, ko ni hotel v dvoboju padlega vojaškega zdravnika Wagnerja cerkveno pokopati. Na prvo vprašanje: Ali je bil Skacel zato kaznovan, ker ni hotel zdravnika pokopati, odgovoril je minister, da to ni ravno kazen, ako je kdo prestavljen — dasi so bili dosedaj le novinci — duhovniki v Bosni, nikdar kak drugi, ki je bil že drugje v službi. — Na drugo vprašanje: Ali je premestil Skacela v soglasju s škofom, kakor je njegova dolžnost, — je seveda moral minister molčati, ker je znano, da je bil vestni duhovnik brez volje svojega škofa prestavljen. — Odgovoru na tretje vprašanje: Ali minister misli, da Skacel ni ravnal prav in po svoji dolžnosti, — se je minister pametno s tem izognil, da je rekel: Ali je v tem slučaju Skacel kot duhovnik in po cerkvenih pravilih ravnal, o tem ne morem jaz soditi. — Seveda lahko tukaj opet vprašamo: Čemu

je pa vojaški škof tu? Menda pač, da se vojni minister tudi z njim posvetuje! Kake so razmere v ogerskem kraljestvu, kaže lepo govor ministra Eötvösa v komisiji gosposke zbornice. Rekel je, da so se kulturni odnošaji ogerskih židov izvanredno izboljšali, tako da lahko izpolnjuje svoje domoljubne dolžnosti v najširjem pomenu te besede. Pohvalno omenja velike zasluge, katere so si stekli židje ne le za trgovino, ampak še posebno za znanost in umetnost. Zaradi tega ne moremo drugače, nego da se bratsko združimo z njimi. Treba je žide kolikor moči prikleniti nase, da bodo mogli še bolj koristiti državi, razviti svojo omiko; dvigniti jih je treba, da bodo na isti višini, kakor drugi elementi v državi. Na to z gorkimi besedami priporoča zakon o recepciji židov, in baron Pronay naglašja še posebno, da zahteva že dolžna uljudnost, da se posveti ogerskim židom poseben zakon. — S tem je pokazala ogerska vlada svoje židovsko-framasonsko lice v polni luči. Ista vlada, pod katero se izpodkopa ne le katoliška vera, ampak krščanska veroizpovedanja sploh, trudi se, da dvigne židovstvo; vlada, ki se ne boji največjih krivic, da bi uničila zveste nemažarske narodnosti, daje »iz uljudnosti« židom moč, da bodo še bolj izsesavali deželo, nego so jo dosedaj. A vlada že ve, zakaj tako dela; pazi pa naj, da vzroka temu skrajno krivičnemu ravnanju ne zve ogersko ljudstvo. Potem se bo uprlo takemu početju. Dajte najprej pravice katoličanstvu in zatiranim narodnostim, potem se bo še le dalo govoriti o »uljudnosti«.

S Koroškega prinašamo danes drugo veselo novico. V onem volilnem okraju, kjer je zmagal zadnjič Paiffler za državni zbor, potisnil je sedaj kandidat na krščansko-socijalni podlagi združenih Slovencev in Nemcev, gospod Jan. Huber, svojega liberalnega in nemško-

narodnega nasprotnika Bergerja v kot. Te zmage smo Slovenci tembolj veseli, ker bodeta dobila naša slovenska koroška poslanka Einspieler in Muri zvestega zaveznika v koroškem deželni zboru. To je pa Huber tudi dolžan, ker so mu ravno Slovenci pripomogli do zmage. Od Nemcev je dobil 26 glasov, kakor nasprotnik Berger, slovenskih glasov pa je bilo vseh 28 zanj. Koroška se dobro giblje! — Kakor čujemo, osnuje se v kratkem prvo katoliško delavsko društvo na Koroškem, in sicer

v Prevaljah. V kratkem času torej velik napredek. Le pogum velja, drugo že gre.

V Kamniku se bo ustanovilo v kratkem *slovensko katoliško društvo za kamniški okraj*, ki ima lep namen, podučevati ljudstvo v raznih važnih zadevah in potrebah našega časa in buditi katoliško zavest. Opozarjamo na to društvo bralce kamniškega okraja, da ob svojem času radi k njemu pristopijo. Ustanovni shod bo najbrž v nedeljo 14. oktobra popoldne v Kamniku.

Shod slov. katoliškega delavskega društva.

Slovensko katoliško delavsko društvo je povabilo za nedeljo dne 23. svoje društvenike in sobrate iz raznih krajev na prvi javni shod na vrt rokodelskega doma. Za vspeh shoda je postavilo v prvi vrsti »društveni program«. Socijalna demokracija pri nas deluje z najsilnejšimi pripomočki. Zato je treba, za slovensko katoliško društvo nastopi v javnosti odkrito in jasno poudari načela, ki je vodijo, in namene, ki jih ima. To je tudi v nedeljo v vseh ozirih temeljito pokazalo. Ob četrt na deset se je v cerkvi Jezusovega Srca, koder se je pričelo društvo, darovala sv. maša za društvenike. Potem se je pa pričel v rokodelskem domu za društvo znameniti shod, katerega se je udeležilo do 700 delavcev; med njimi so bili zastopani vsi kraji, koder so tvornice na Kranjskem. Predsednik J. Trtnik je prav lepo poudarjal pomen javnega shoda in raztolmačil društveno ime. Za njim je v splošnem pomenu naznačil zapisnikar J. Gostilničar razliko slovenskega katoliškega društva s socijalnimi demokrati.

Po tem splošnem uvodu so posamezni govorniki utemeljevali jezgrovite resolucije: splošno volilno pravico je krepko zagovarjal J. Ciler; proti ponarejevanju živil je govoril v odločnih in jasnih besedah Fr. Urbančič; posvečevanje nedelj in praznikov in versko šolo je branil neovrgljivo pobijajoč socijaldemokratično načelo, da je vera privatna stvar, J. Jakopič; narodnostno načelo je navdušeno zagovarjal nasproti socijalne demokracije internacionalizmu J. Gostilničar; resolucijo, kako bi se dalo priti v okom krivičnim potom kapitalizma, sta z neovrnimi dokazi podpirala Fr. Pelc in J. Pliberšek; prvi je obravnaval obresti in davke, drugi pa zavarovalnice in prometna sredstva, t. j. paroplovne železnice.

Za tem je govoril izvanredno zanimivo J. Potočnik o delavskem varstvu: o delavski dobi, o

stanovanjih za delavce, o plači, o zavarovanju za bolezen, nezgode in starosti, predlagajoč primerno resolucijo.

J. Gostilničar je potem še navduševal navzoče, da se združujejo pod pradorom, ki ga je razvil slovensko katoliško delavsko društvo, in J. Urbančič je raztolmačil, kako bi se moglo ustanoviti za delavce konsumno društvo. Ob tri četrt na dve je predsednik zaključil prvi javni shod. Vsi so predlagane resolucije jednoglasno in navdušeno vsprejeli.

Kdor je bil pri shodu navzoč, vsak je izprevidel, kolika moč je naše dni delavski stan. Poleg tega je pa tudi moral priti do prepričanja, da delavci gledé izobraženja niso zadnji stan. Govorniki, sami delavci, so pokazali vsestransko omiko in tudi poslušalcem se je videlo, da popolnoma pojmujejo, zakaj se gre.

Na tem shodu zbrani delavci so se pokazali prave katoličane, ker se vsakemu govorniku, poudarjajočemu verska načela, vzlasti pa proslavi sv. očeta, izraženi v predsednikovih besedah, živo pritrjevali; pokazali so se zveste Avstrijce: gromovito so namreč klicali, ko sta jim dva govornika omenjala presvitlega cesarja; pokazali so se pa tudi zveste Slovence, ker so navdušeno vsi vsprejeli resolucijo, v kateri se pozivlje delavski stan, naj vstopi za ravnopravnost, naj brani narodne pravice.

Reči moramo, da je bil javni shod slovenskega katoliškega delavskega društva v vseh ozirih velečasten in zato je naša časnikarska dolžnost, da iz vsega srca častitamo društvu odboru, ki se je včeraj tako krepko izkazal. Zelji, ki jo je izražalo včeraj več govornikov, se pridružimo tudi mi: Bog živi, Bog krepi, Bog ohrani slovensko katoliško delavsko društvo!

Kaj je novega po Slovenskem?

Socijalni demokratje. Po vseh slovenskih deželah se je zadnji čas zasejal neki tuj, strašno škodljiv plevel. Mej delavci so se namreč jeli razširjati takoiimenovani

socijalni demokratje; ti so namreč taki ljudje, ki trdijo, da se je človek razvil iz živali, da ni niti Boga, niti vraga, da sta vera in cerkev nepotrebni; posebno

zato zabavljajo katoliškim duhovnikom in redovom. Tudi svojo slovensko narodnost mečejo v blato in nočejo slišati o tem, da so Slovenci. Pravijo pa, da bo treba s silo vzeti posameznikom njihovo premoženje, tako da bode vse skupno; potem šele dobodo delavci svoje pravice. — Take bogokletne misli razširjajo ti nesrečni ljudje, ki nočejo vedeti, da je brez božjega blagoslova ves trud zastoj in da si s takimi ostudnostimi nakopavajo samo jezo Božjo. V Ljubljani je gnezdo tem socijalnim demokratom in od tod lazijo po vsem Slovenskem, koder je kaj delavcev, da bi jih pridobili na svojo stran. V njihovem smislu delujejo sedaj tri društva na Kranjskem, v katere vabijo delavski stan: 1. železničarsko društvo, 2. polit. društvo »Bodočnost« in 3. delavsko izobraževalno in prava-varstveno društvo; posebno v to skušajo tudi vnanje delavce privabiti; udje morajo plačevati po 10 kr. (oziroma 20 kr.) na mesec in s temi denarji se živé agitatorji, katerim je omrzela igla ali šilo. Povsod napravljajo shode; tako n. pr. v Zagorju ob Savi, v Kamniku, koder so jih kamniški poštenjaki s pomočjo nekaterih udov slov. katol. delavskega društva že dvakrat zapodili, v Ljubljani in drugod. Žalibog so jih že mnogo preslepili; s svojimi lepimi besedami obetajo zlate gradove in izlepa naravnost ne povedó, kaj hočejo. Svoje protiverske in Bogu sovražne misli zakrivajo; zraven tudi nikjer ne omenjajo, da socijalne demokrate vodijo najhujši zatiralci delavskega stanu, namreč judje. V Ljubljani izdajajo tudi neki ostuden list z imenom »Delavec«, koder naravnost Boga tajé in s pravo zagrizenostjo udrihajo po papežu, po škofih, samostanih in duhovnikih. Ljudje, ki morda še svojega črevljarskega ali drugega rokodelstva ne znajo dobro, imenujejo v tem listu duhovnike »stepce«. Posebno žalostno pa je, da so v svoje mreže zvabili tudi že mlada dekleta. To je res pravo društvo delavcem v pomoč, koder se neizkušena dekleta v družbi s premetenimi možaki učé plesú in kdo vé česa še. Domoljubova dolžnost je, da svoje brave opozori na te žalostne stvari in jih prosi, naj vsak po svoji moči pomaga, da se ta strupena kuga ne razširi še bolj, kakor je zdaj in da se morda nevedoma zapeljani delavci pripravijo na pravo pot.

Shod katol. polit. društva na Pristavi pri Trzliču.

Dné 19. avg. se je sešlo na Pristavi več nego dvatisoč vrlih gorenjskih mož na shod katol. polit. društva. Poslanec Povše je govoril o pašnikih in pojasnoval, koliko se mora še storiti, da se pri kmetu povzdigne najpotrebnejša reč zanj, namreč: živinoreja. Poslanec dr. Zitnik je našteval vzroke zavoljo katerih propada kmečki stan in dr. Krek je pojasnoval delavsko vprašanje. Popisoval je, kako izmej rokodelskega in kmečkega stanu vsako leto mnogo ljudi propada mej nemaniče; dokazoval je s številkami, da je nižjim stanovom vsak dan slabše in povdarjal je, da je temu vzrok odpad od Boga. Ljudje so si izbrali denar za boga in sedaj jim mrtva snov gospodari. Vsi so pa opominjali kmete, naj si trdno varujejo svoja po-

sestva, da si jih nasilni ptujec ne prilasti, in naj ostanejo v svojem domoljubju trdni, kakor tisočletne skale gorenjskih planin. To jim želi tudi »Domoljub«, držeč se načela, da mora slovenska zemlja ostati Slovincem, zakaj kakor hitro nam ptujci vzemó zemljo, nam vzamejo tudi narodnost in najbrž tudi vero. Bil je shod v vsákem obziru lep in ne dvomimo, da bo ostal udeležencem še dolgo v spominu Bog daj, da bi rodil obilo sadov!

S Štajerskega. Na Prihovi so ustanovili bralno društvo. Enako društvo snujejo v Gorenji Radgoni, v Škofji vasi pri Celju pa žensko podružnico svetega Cirila in Metoda. — Gosti na primiciji čast. o. Severina Korošec v Rodincih so nabrali za družbo sv. Cirila in Metoda 8 gl. 17 kr. To je posnemanja vredno! — V vaseh Radvanje, Pekre in Studenci blizu Maribora so za Slovence žalostne šolske razmere. Dasiravno so Slovenci v veliki večini, vendar imajo povsod izključno nemške šole. Če se te razmere ne zboljšajo, bodo imenovane vasi kmalu za nas zgubljene. — Mestni občinski zastop ptujski je sprejel prošnjo tamošnje podružnice »Südmark« — kojoj vodi gosp. Ornig, novi ptujski župan, — ter povabil društven odbor, naj letos priredi v Ptuju občno zborovanje. Odbor je povabil sprejel in sklenil sklicati občni zbor. — Kjer je preje na ptujskem lesenem mostu stal križ, postavili so letos svetišnico! — V Ljutomeru se nastavi z 1. januarjem prihodnjega leta občinski zdravnik z letno plačo 500 gl. — Preč. gosp. K. Gajšek, častni kanonik in dekan, so obhajali 15. t. m. 25letnico, kar so župnik na Dobrni. V tem času so blagi od vseh spoštovani in ljubljani gospod župnijsko cerkev in podružnico sv. Nikolaja popolnoma prenovili in lepšali, spravili nove zvonove in orglje ter kot načelnik krajnega šolskega sveta za šolo obilo dobrega storili. Z ozirom na te zasluge jih je obč. odbor imenoval častnim občanom. Bog daj preč. g. kanoniku krepko zdravje, da še dočakajo za 4 leta zlato sv. mašo! — Velika nesreča se je zgodila 5. pr. m. v Šoštanju pri obešanju novih zvonov. Ko so najmanjši zvon potegnili že do lin, je vsled neke neprevidnosti padel z vso silo na veliki zvon, katerega je prebil. Ko je padel z velikega zvona na zemljo odlomila se mu je krona in vrhu tega je preklal tesarju Čmaku, ki je vodil obešanje zvonov, glavo čez sredo. — V župniji jareninski ustrelil je 9letni fant, igrajoč se z nabasano puško, svojega 6letnega brata. — Dné 4. avg. razsajal je po Slov. Goricah tako močen vihar, da je na več krajih vrgel strehe raz hiše in lomil drevesa. — Med duhovniki lavantinske škofije ima letos smrt bogato žetev. Dné 30. jul. so umrli čast. g. Janez Novak, župnik na Vidmu; 8. pr. m. č. g. Andrej Repič, župnik v Kapelah pri Brežicah; 12. pr. m. mil. g. Matija Modrinjak, prost v Ptuju. Naj v miru počivajo. — Župnijo Olimje je dobil č. g. J. Muha, župnik v Skomrah. Prestavljeni so čč. gg. kapelani: J. Potovšek, kot provizor na Videm, Fr. Valenko v Kopele, K. Wenig, v Laporje, M. Medved na Teharje. Nastavljeni so čč. gg. novomašniki: Fr. Kovačič na Spodnji Polskovi, M. Osenjak v Žalcu, G. Zernko v Reichenburgu.

Cerkev in šola.

Križarska vojska.

Ali bo vojska in pa križarska, kakoršna je bila v srednjem mračnjaskem veku? Dobro, da ne berejo Vašega lista oni, ki se tako bojé srednjega veka, katerim je vse zoperno, kar se je takrat godilo in storilo. Ne bojte se, vaš strah je prazen! Vojska bo, tega ne oporekam; vojskovali se bomo z meči, reševali bomo jetnike ne sicer iz turške sužnosti, pač pa iz hujše, kot je bila ona. Meč naš je sv. rožni venec: vjeti so verne duše vicah. Pri nas Slovencih ljudje radi molijo sv. rožni venec. Stori bi lahko še več, ako bi molili na blagoslovljene rožne vence, ki so obdarovani z odpustki. Koliko odpustkov zgubimo po tej nemarnosti! Če je molitev sploh ključ nebeskih vrat, se molitev posebno rožni venec z obdarovan, lahko imenuje ključ od vic, ker z odpustki posebno pomagamo dušam v vicah.

Rožni venci imajo različne odpustke: so Brigitni odpustki po 100 dni pri vsaki jagodi, odpustki bratovščine sv. rožnega venca; če je kateri zapisan v to bratovščino, ima vsak dan 100 let odpustka, samo če tak blagoslovljen rožni venec seboj nosi. Taka bratovščina je v Šmihelu, sv. Rupertu, na Holmcu, kolikor je meni znano. Pravico za blagoslovljenje takih rožnih vencev in za vsprejemanje v to bratovščino se lahko dobi pri č. oo. Dominikanih v Gradcu, Münchgraben. Vsak teden odmoli ud vse tri dele sv. rožnega venca. Že vse tri skupaj, ima odpustek 100 let.

Kdor pa ni zapisan v bratovščino rožnovenško, ta si lahko nabere mnogo odpustkov z tako imenovanimi križarskimi rožnimi venci. Pri teh rožnih venci je ta posebnost, da imaš 500 dni odpustka, kadar moliš Oče naš ali Česčena si Marija, če tudi za-se Oče naš ali Česčena si Marija. Koliko odpustkov si nabereš, če

zmoliš cel rožni venec. Če pa tako moliš, nimaš nobenega odpustka, kolika zguba! Pa ne le takrat, kadar moliš rožni venec, dobiš lahko odpustek, ampak sploh vselej, kadar moliš zjutraj ali zvečer, pred jedjo in po jedi Oče naš ali Česčena si Marija.

Oblast blagoslovljevati te rožne vence ima samo križarski red. Kdor bi horel dati ga blagosloviti, ali kupiti ga, naj se obrne na superijora misijonarjev presv. Srca Jez. v Solnogradu; ta jih potem dalje pošlje. Najbolje, da se novi naročijo. Tvarina ne sme biti taka, da bi se jagode zdrobile ali strle, kot je n. pr. votlo steklo. Vrh tega imajo ti rožni venci tudi Brigitne odpustke, rožnovenške in papeževe odpustke. Seveda ne more teh odpustkov vseh naenkrat dobiti, ampak v vsakem slučaju le jednega, katerega hoče. Križci, kateri morajo imeti podobo Kristusovo tako, da se lahko stran vzame, ti križci imajo tudi odpustke za smrtno uro in postajne odpustke, kakor je znano ime od tod, ker se s temi križci dobijo taki odpustki, kot so pri sv. križevem potu, če se moli 20 Očenasev 20 Česčenih Marij in vselej Čast bodi... Teh odpustkov pa se morejo udeležiti samó tisti, ki v cerkvi ne morejo opraviti te pobožnost kot bolniki ali mornarji.

Kdor bi hotel kaj več poizvedeti, mu v Solnogradu radi postrežejo, tudi vzorce mu pošljejo in navod.

To je tedaj tista križarska vojska, vojska duhovna s sv. rožnimi venci. Stopimo vanjo v jedno ali drugo, saj jih je več, tako rešujemo duše iz sužnosti, ječe, ki so naši bratje, udje Telesa Kristusovega. Usmiljenje do duš v vicah je znamenje, da je kdo odločen za sv. nebasa. Tudi za nas upajmo, da bo tako poskrbela kraljica svetega rožnega venca, kateri tudi mi posebej posvetimo mesec oktober.

Listek.

Tatinski lovec.

Tiho in enakomerno je življenje v velikem gozdu med Logatecem in Vrhniko. Visoke smreke se pripogibajo druga k drugi ter si šepčejo — kaj? Sem pa tje stoji tudi kaka bukva, da dela malo izjemo. Tudi kak hrast se razprostira ter nadzoruje druga manjša drevesa. Časih pade tudi kaka smreka pod ostro sekiro. Še celo glasen pok iz lovske puške se časih glasi ter glasno odmeva po gozdu, — a to je primeroma na »prejšnje čase« le malokrat. Vse drugače je bilo nekdanj — stare smreke bi vedele pričati. —

Veliko je imel opraviti gozdar Lovrin s tatinskimi lovci. Vsaki teden je bilo slišati o poboju z gozdnimi tatovi in gozdarjem.

Gozdar Lovrin je bil zelo drzen, ni se bal nikogar, dasi je vedel, da ga črte zaradi njegove vestnosti tatinski

lovci v dno duše. V trdi noči lazil je po gozdu, da bi zasledil tatove, naj bi to plačal tudi z življenjem, — hotel je spolniti svojo dolžnost — morda se v večji meri, kakor bi bilo treba.

Stari Varšek, jeden izmed gozdnih tatov, gre zopet v sredi noči s svojim dvajsetletnim sinom Martinom v gozd — na srnjaka. Z napetimi petelinimi se plazita počasi in tiho.

»Zdaj oče, nekaj tam-le pri »namenju« hrška, gotovo je sr.... Tu mu pretrga besedo glasen pok in — Martin se zvrne v svoji krvi, — zadela ga je smrtonosna krogla gozdarjeva.

»Martin, Martin!« zakriči Varšek ter se vrže na sina. »Zadet, smrtno zadet!« javka in ga vleče k znamenju.

»Oče«, vzdihne Martin, »po meni je, jaz umrem!«

»Martin!« mu jokaje zatrjuje oče, »kakor gotovo je on tebe ustrelil, tako gotovo mu jaz poplačam s svojo dvocevko.«

»Oče«, mu pojemaje odgovori Martin, »ne storite tega, nikar ne storite! Za božjo voljo, oče, tu vas rotim pri podobi Kristusa Križanega, da mu nikar ničesar zalega ne storite; kajti, ako me maščujete, ne bom nesrečen le tu, ko na tak način umiram, ampak tudi na onem svetu, ker ako mu midva ne odpustiva, tudi pravični moj sodnik, Bog, meni ne odpusti. Oče, obljubite mi tu pri podobi trpečega Kristusa, da mu ne storite ničesar zalega.«

Oče privoli in slovesno obljubi. — Malo potem že izdihne Martin v očetovem naročju. Drugi dan je že počival v hladni zemlji na pokopališču.

Bilo je par dnij po tem dogodku. Gozdar hodi zopet oprezno z nabito puško po hosti. Že je mislil, da danes ne bode nič posebnega. Kar zasliši od daleč tihe glasove. Zdé se mu znani. Stopi par korakov naprej, in glej! Pod veliko smreko stoji pet mož, ki ravno par čilih srnjakov odirajo. Sprva ne vé, kaj bi storil. To se mu vendar nezmiselno zdi — jeden proti petim. Hoče torej počepniti, a v tem trenutji se zlomi trhljena veja, na kateri je slučajno stal, in glasno zasumi. Na mah pograbi možje svoje puške in z glasnim »stoj« skočijo proti gozdarju. Jeden strel in zvesti pes gozdarjev se zvrne. Zlobni nasmehi na obrazih tatinskih lovcev kažejo, da ne mislijo z Lovrinom najmilejše ravnati. Precej mu strgajo puško in lovski nož, katerega je imel navadno pri sebi.

»Ha, zdaj se pa le spokori, ti prokleti pes, ki si mene in moje otroke pripravil v nesrečo, do beraštva, ko si me naznanil sodniji!« vpije nad njim Andrejec.

»Tudi jaz še nisem pozabil, ko si mi prestrelil stegno in me po vrhu še dva meseca v ječo spravil!« se hudeje znani tatinski lovec Petrač.

»Danes je prišel vendar že jedenkrat plačilen dan, da ti povrnemo, kar si nam hudega prizadel, ti berič ničvredni. Le zmolí še par očenašev, če ti je kaj na tem, ne bode več dosti časa! Tako mu hohotaje veli Mešac.

Kar groza spreleti Lovrina, ko pomisli, kaj bodo počeli njegovi otroci in žena. Vendar se pa ne upa prositi usmiljenja teh ljudi, vedel je, da mu ne bodo prizanesli.

Hipoma pa zagleda med njimi Varška, katerega do zdaj še ni zapazil. V svoje največje začudenje pa vidi, da Varšek zanj še celo milosti prosi. Vse bi prej mislil, kakor to. Saj vendar vé, da mu je malo dnij prej ustrelil sina.

Toda razjarjeni možje se ne dajo omečiti. Neusmiljeno tirajo Lovrina dalje v hosto in se ustavijo pri velikem hrastu, pod katerim je bilo veliko mravljišče. Nekaj strašnega nameravajo. — Jeden spleza na drevo ter priveže na debelo vejo vrv, z njo pa — ubozeza Lovrina za noge, tako, da mu je glava visela ravno nad mravljiščem.

Zlobni gozdni tatje se hitro oddalijo, ker vest jih je pekla zaradi njih hudobnega dejanja.

Ubogí gozdar strašno trpi. Razdražene, rujave mravlje mu lezejo v nos, usta, ušesa, oči in po vsem životu. Kri mu sili v glavo, misel na ženo in otroke mu pa dela še večje bolečine. Že je nezavesten.

Tu se pa z najhitrejšimi koraki približa neki mož, prereže naglo vrv, ter vleče nezvestnega Lovrina na bližnji studenec ter ga tam z vodo drgne toliko časa, da se gozdar zavé in odpre oči. V svojem rešitelju pa spozna — Varška. Usmrtil mu je sina, zdaj ga je pa za plačilo rešil gotove, strašne smrti.

»Varšek, ali si ti?« ga potem drhté praša.

»Da, Lovrin, jaz sem! Ono noč, saj veš, sem Martinu pri »znamenju« prisegel, da ga ne maščujem.«

Solze največje hvaležnosti porosé lice gozdarju. — Bil je sicer otet smrti, a službe gozdarja mu ni bilo moči več opravljati zaradi oslabelosti.

Oni neusmiljeni gozdni tatovi so se pa polagoma popolnoma poizgubili.

Na priprošnjo Lovrinovo, pa je dobil mesto gozdarja njegov rešitelj, Varšek.

Podobe iz življenja.

(Dalje.)

15. Naznanilo v časopisu.

Nekega dne prinese pariški časopis »La Lanterne« naznanilo tiskano z debelimi črkami, da bi ga vsakdo lahko zapazil.

»Kdor hoče videti čudeže, naj pride v četrtek ali v nedeljo zvečer od 7—8 v cerkev k »Naši ljubi Gospej zmagovalki!«

To je bral tudi neki star gospod. Iz radovednosti je šel takoj v četrtek v cerkev, da vidi čudeže. Duhovnik je ravno prišel na leco in govoril o Marijinem usmiljenju in o nadi grešnikov. In glej!

Vsaka beseda je ko strela zadela dušo in srce starega gospoda. Marijino usmiljenje je zadobilo zmago nad starčevim srcem, ki je toliko let bilo uneto za vse drugo, samo ne za nebesa, za ljubega Boga. Duhovnik je končal a naš znanec je šel takoj za njim v zakristijo.

»Velečastni! Prosim, lepo prosim, da me spoveste!«

»Ali precej?«

»Da, precej!« — »Hočem vam povedati, kako je bilo. Pred vami je siv, zastareli grešnik. Časopis »La Lanterne« je objavil, da se vidijo tukaj vsak četrtek in nedeljo čudeži. Postal sem radoveden. Pred pol ure sem prišel v cerkev, da vidim čudeže. Vaša beseda mi je ko strela zadela srce. Milost božja me je presinila. Mati božja, »Naša gospa zmagovalka« me je popolnoma zmaga. Glejte, pravi čudež! Kar sem iskal, sem dobil. Hvala Materi božji: prosim tedaj spovejte me!«

»Izvolite!«

Ko se je starček z Bogom pomiril, reče duhovniku: »Tolika radost me je prevzela, da pristrčno želim, kako žrtvo ljubi Gospej na oltar prinesti. Povejte torej, velečastni gospod, kaj naj storim. Hvala Bogu! Bog mi je dal vsega dosti. Pripravljen sem dati vsak dar Njej, ki me je rešila.«

»Samo jedno želi od vas Mati božja«, odvrne spovednik in položi roko na starčeve rame. »Na poziv časopisa »La Lanterne« prišli ste vi danes v cerkev. V nedeljo pripeljite sem urednika tega časopisa.«

»Oh, velečastni, to ni mogoče«, odgovori takoj stari gospod; bilo bi popolnoma brezvspešno. »Jaz tudi nočem z njim več občeati.«

»Ali čujte! Naša ljuba Gospa, zahteva to od vas«, ponovi duhovnik.

Starček nič ne odgovori; zamisli se. Duhovnik nič več ne reče in zapusti spreobrnence. Starček se umiri. Srce mu je dejalo: »z božjo pomočjo naj to poskusi iz ljubezni do Matere božje.« — Drugi dan potrka nekdo bojazljivo na urednikova vrata. V sobo je prišel naš stari gospod.

»Dobro došli«, pravi urednik, ko zagleda med vratmi spreobrnence. Usedite se! Ravno pišem novice za časopis. Veste-li kaj novega?»

»Nikdar vam še nisem prinesel boljše novice«, odvrne starček. »Predvčerajnem sem bral vaše naznailo in šel sem v cerkev »Gospe od zmage.«

»Ha, izvrstno!« nasmeja se glasno urednik. »Povejte hitro, kakošne čudeže ste videli? Glejte, imam še dosti prostora. Le povejte, da zopet malo oblatimo te črnuhe.«

»Resnično, videl sem čudeže«, odvrne resno spreobrnencec. »Zelim pa, da jih vidite tudi vi; zaradi tega vas prosim, da me v nedeljo počakate. Prišel bom ob sedmih. Ker sem jaz vas poslušal, poslušajte tudi vi mene.« Urednik se je skušal izviti in se izgovarjal, da je lepo vreme. Ko pa zapazi, da starček nikakor ne odjenja, obljubi.

»Dobro!« zgodi naj se po vaši volji. Samo v nedeljo pridite pome!« pravi urednik in mrzlo poda roko.

V nedeljo sta bila oba pred 7. v cerkvi. Začetkom je gledal urednik okoli sebe in poslušal cerkvene pesmi. Čutil se je altarjem, občudoval lepe slike in zašepetal svojemu drugu na uho:

»Vse dobro in lepo, lepo petje, krasna cerkev, non plus ultra — le čudeže bi rad še videl?«

»Prosim, potrpite še nekoliko trenótkov, pa jih boste videli«, odvrne stari spremljevalec.

Med tem je prišel duhovnik na leco. Ko ga urednik zagleda, obrne se slabovoljen k svojemu drugu:

»Še tega mi je treba. Sedaj naj bi še duhovnikov govor poslušal!«

Z največjim zaničevanjem pogleda govornika. »Jaz grem — z Bogom! Morebiti pridem zopet pozneje.«

»Ne, ne!« pravi stari gospod. »Ravno sedaj morate ostati, gospod urednik, ker se med govorom godijo čudeži.«

Ker ni šlo drugače, je ostal urednik v cerkvi, pa bolj zavoljo spodobnosti, kot zavoljo čudežev. Poslušal je govornikove besede začetkoma hladno in brez zani-

manja. Srčne in lepe besede so mu pa vendar vzbudile pozornost in začel je govornika pazno poslušati. Čudna rudečica ga kmalu oblije, pa on še nadalje posluša in molči. Naposled pa ga solze oblijó in globok vzdihljaj se mu izvije iz prsi. Čez malo časa je naš urednik že zaupno govoril z duhovnom, ki je tedaj prižnico že tammenjal s spovednico.

Od onega časa je urednikov list čisto katolišk in njegovo pero posvečeno le resnici, veri in pa domovini.

16. Dobro zdravilo.

V nekem samostanu na Bavarskem živel je jako ljubeznjiv in častitljiv pater. O. Magnus (tako mu je bilo ime) bil je ljubljenelec celega samostana, cele fare. Daleč izvan fare bilo je njegovo ime znano starim in mladim.

Nekoč šel je v vas, kake dve uri oddaljeno, obiskat bolnega župnika in ga tolažiti. Opravivši svoje opravilo, hoče se vrniti domu. Tu pride neka žena Ana po imenu, in nagovori o. Magna: »Me jako veseli, častiti oče, da Vas tu vidim. Ali bi vas smela domu spremiti?« Ana je bila namreč ravno tam doma, kakor je bil o. Magnus v samostanu. »Zakaj ne, nimam nič proti temu«, odgovori ljubeznivo; ko sta imela že kraj za seboj, začne Ana: »O častiti oče Magnus, jaz Vam ne morem nikakor popisati, kako hudobna žena je moja sosedka, saj jo poznate.«

»No, če je tako, potem hočeva pa takoj en rožni venec zmoliti za hudobno sosedo, da se spreobrne«, hitro reče o. Magnus in začne: »V imenu Očeta in Sina in sv. Duha.« In tako zmolila sta o. Magnus in Ana cel rožni venec s petnajstimi skrivnostmi. Tako sta prehodila tretjino pota. Pa začne zopet: »O ljubi oče Magnus, poleg moje sosede ni mogoče človeku, da bi strpel.«

»No, potem bova pa še za vas en rožni venec zmolila, da boste lažje potrpeli. V imenu Očeta —«, in zopet sta odmolila cel rožni venec. Dve tretjini pota imela sta že za seboj, Ana pa je molila, naj si je hotela ali ne. Toda zdaj, misli si, zdaj bom pa že prišla do tega, da povem, kar mi je na jeziku. »O častiti oče, jaz nikakor ne morem gledati, koliko mora moja sosedka od svojega moža pretrpeti, — to je že vendar —.«

»Dobro, pa zmoliva še za sosedinega moža cel rožni venec.« In zopet sta začela. O. Magnus molil je pobožno, krepko, a Ana nekako jezno. Ravno sta tretji rožni venec odmolila, ko sta prišla do doma. Dobrohotno reče oče Magnus:

»Tako Ana, kadar me boste zopet hoteli spremiti, mi bo zelo ljubo in všeč, ste res prav pridno molili.« Ana pa odgovori: »Veste kaj, častiti oče Magnus, z Vami ne grem vse žive dni nikdar več. Bog vas obvaruj!«

In trdno je Ana držala svoj sklep. Bila je pa tudi ozdravljena klepetanja in obrekovanja.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Prava kmetjska posojilnica. Kmetje v Trnovem pri Ilirski Bistrici osnovali so si po neumornem prizadevanju vrlega kapelana Rudolfa svojo lastno hranilnico in posojilnico po Raiffeisenovih načelih, katera, kakor čujemo, že vrlo posluje. Od hranilnih vlog plačuje po 4%, posojuje pa, če se dolg intabulira po 4 1/2%, brez intabuliranja proti poroštvu pa po 5 odstotkov. Ceneje kakor pri tej posojilnici tedaj kmet sploh nikjer denarja ne dobi — nasprotno, navadno mora veliko višje obresti plačati. In najlepše pri tem je, da so pri tej posojilnici kmetje sami gospodarji, sami si izvolijo svoje načelnštvo, ki vodi vse poslovanje. Delež znaša le 1 gld., zaveza je neomejena in članstvo omejeno na il. bistriški okraj. Dividende ne bode, ker gre ves dobiček v rezervni zaklad, ki bodi v bodoče temelj znižanju obresti. Uverjeni smo tedaj, da bode mladi zavod v blagor celemu prebivalstvu il. bistriškega okraja in da bode zlasti rešil vrlega kraškega kmeta iz oderuških rok kraških liberalnih magnatov. V načelnstvu nove posojilnice so sami vrli krščanski možje in sicer: France Benigar, posestnik v Trnovem, št. 54 kot načelnik, in kot odborniki: Alojzij Rudolf, Ivan Benigar iz Trnovega h. št. 51, Josip Valenčič iz Podstenjske h. št. 18, Josip Vičič iz Zarčice h. št. 11 in Josip Zidar iz Topolca h. št. 46. Ta imena so porok, da je društvo v pravih rokah. Tako so se zavedni trnovski kmetje prvi na Kranjskem osvobodili od tujega denarja in od kmetjskih oderuhov. Isto bi se pa lahko zgodilo povsodi, kjerkoli le kmetje sami — hočejo. Snovanje je čisto jednostavno in primeroma z malimi troški združeno, poslovanje in knjigovodstvo pa tako priprosto, da se ga vsak razumen kmet, če zna le pisati in brati, v par dnevih privadi. Vsaka občina si lahko za-se osnuje tako posojilnico in povdarjamo posebej, da postava dovoljuje takim posojilnicam, če so prav osnovane, posebne olajšave zlasti gledé kolekov. Če n. pr. kedo vzame 75 gld. posojila proti poroštvu, je treba na zadolžnico le 5 kr. koleka.

Kakor čujemo, snujejo se take posojilnice že v raznih občinah. Snovanje vodi odvetnik gosp. dr. Ivan Šusteršič v Ljubljani, ki je poseben strokovnjak v takih zadevah in je tudi vodil snovanje trnovske posojilnice.

Bramorji veliko škodujejo na vrtu in na njivi. Pokončevati jih zamoremo na razne načine. Najlaže bramorje pokončamo v jeseni takole: Izkopljemo precej globoko in široko jamo. Zasujemo jo s konjskim gnojem, ki je s slamo pomešan. V tako jamo bramorji jako radi prilezejo pred zimo, ker imajo v njej gorko zavetje. Ko je nastal mraz, odprimo jame. V njih bode dosti bramorjev. Mraz jih bode prevzel tako, da bodo le počasi lezli po gredi. Tedaj lahko vse pokončamo.

Sadni kti (jesih) se dobi ne samo iz slabih jabolk, ampak tudi iz nezrelh, nagnitih in zmrzlih. Napolni s takim sadjem sod in pusti ga v njem, zmasti sadje večkrat s kakim betom ter ga potem stisni v kaki

stiskalnici. Iztisnjeni most hrani v odprtih posodah na kakem toplem prostoru, da pokipi. Pene pridno posnemaj, in sicer toliko časa, dokler se jih kaj dela, in se tekočina ne učisti. Potem pretoči ta most v majhne sodčke, dodeni nekaj dobrega jesiha in hrani posode blizu peči ali ognjišča v kuhinji. Kedar postane jesih dovolj močan, napolni z njim steklene posode, katere si poprej z močnim jesihom izplaknil, ter jih hrani na hladnem prostoru.

Milnica zajfnica je izvrstno gnojilo vrtnarju. Milnico, ki ti ostane pri perilu, proč izlivati, je velika potrata, ker je izvrsten gnoj drevju, trtam in travi. Ako večkrat z njo gnojiš trti, preženeš ji plesnobo; ako škropiš z njo drevje, zatreš razne mrčese; zelenjadi, posebno zelju, ni boljšega gnoja, nego je milnica, pomešana z gnojnico. (Vrtnar.)

Preorjite strnišče! Po deželah, kjer umno kmetujejo, ne puste nikdar strnišča ne preoranega, razun če je bila med zito sejana detelja. Koristi takojšnega preorjanja strnišča so te-le: Solnce, dež in mraz zamorejo vse boljše vplivati na spodnjo plast zemlje. Vsled tega se vedno bolj in bolj kroji in postaja rodovitna. Ako se strnišče koj preorje, požene plevelno seme, se v tekočem letu, pa ne more dozoreti, ker ga prehiti zima, zatoraj se vniči. Pridobi kmetovalec mnogo pri delu, ker bode pomladi vse hitreje zamogel setev izvršiti.

Dajajte perutnini sveže vode! Mnogokrat se prikazujejo pri perutnini bolezni, ki vničijo marsikaterega piščanca. Dostikrat je tej prikazni vzrok pomanjkanje sveže vode. Radi tega morajo kokoši gasiti si žejo z kako mlakužo ali celo z gnojnico, kar je seveda škodljivo. Videl sem piti mladega petelinčka gnojnico in v nekaterih dneh je uže dobil takoimenovano »piko« ki je za perutnino nekaka kužna bolezen. Slehrni, kdor goji perutnistvo, naj daje vsaki dan po dvakrat sveže vode. Posodico, v kateri stoji voda, je treba večkrat osnažiti. Kokoši, katere so zaprte, morajo dobivati tudi nekoliko zelenjave, odpadke od salate, zelja, redkvice itd. Zjutraj je boljše dajati mehko, kuhano hrano, zvečer pa zrnje. Kuhane hrane se pa perutnini ne sme toliko dajati, da bi ostajala, kajti sicer se skisa in bi bila škodljiva.

Hranitev čebule. Čebulo najbolje hranimo, ako jo obesimo v zračen prostor. Ko bi bilo jako mrzlo, je treba čebulo zakriti. Nekoliko mraza ji pa ne škoduje. Večkrat jo je treba tudi pregledati in odstraniti nagnjite, da se morebiti še druge ne poškodujejo.

Vinska letina. Na Vipavskem bode letos veliko manj vina, kakor ga je bilo lani, kajti trta je nastavila le malo grozdov. Vino bode pa, zlasti ako bode vreme ugodno, boljše in močnejše od lanskega. Trgatev se prične uže kvaterni teden.

Kdaj stariši lahko oprostijo svoje sinove vojaščine?

Jako potrebno je za stariše, ki imajo sinove pri vojaki, da se pouče v postavi, katera jim daje pravico

prositi oproščenja svojih otrok od vojaščine. Znano mi je, da je mnogo starišev, ki bi to lahko storili, a se boje morda prevelikih stroškov ali česa drugega. Moj namen je, v sledečem seznaniti naše ljudstvo v najvažnejših določbah vojnega zakonika, ter pojasniti, kje in kako naj se vlagajo dotične prošnje in v katerem slučaju jih je treba kolekovati. Oprostitev od vojaščine umeti je tako, da tisti, ki je oproščen mora pač služiti osem tednov in se potem uvrsti v nadomestno reservo. V prejšnjih časih ni bilo treba služiti čisto nič, a sedaj je obvezan vsakdo.

A) Prva postava je: § 33. vojnega zakonika (Wehr-gesetz) ali § 53 in 54 vojnih predpisov, 1. dela (Wehr-vorschriften I. Theil). Ta določa: V nadomestno reservo pridejo lastniki podedovanih posestev, katere so podedovali bodisi po stariših, sorodnikih ali komurkoli, če jih sami obdelujejo. Če je posestvo v najemu, postava za nje ne velja.

Obstati pa mora posestvo iz zemljišč ter mora biti vsaj tako veliko, da lahko vzdržuje najmanj pet oseb — a tudi ne več kakor šestnajst. Kdor pa podeduje recimo: veliko trgovino, tovarno itd., se ne more prištevati omenjeni vrsti posestnikov, ker njegovo premoženje ne obsega zemljišč. Ob kratkem: na to postavo se lahko sklicujejo le poljedelci.

Prošnjam treba je priložiti posestni list (grundbesitz-Bogen) in pa spričevalo, podpisano od dveh zaupnih mož (ki pa nimata sinov pri vojaki) ter potrjeno od župana. Glede vlaganja prošenj govoril bodem pozneje.

B) § 34. vojnega zakona (ali obširneje § 55—57. vojn. predp. 1. dela.) Ta zakon je za nas skoro najvažnejši. Našteti hočem, kdo ima pravico sklicevati se nanj.

1. V prvi vrsti spadajo sem matere - vdove, ki imajo edinega sina, vštete so tudi nezakonske matere; dalje očetje, ki so za delo nesposobni, če imajo morda kako telesno poškodovanje. Očetje v starosti nad 70 let so samo po sebi za delo nezmožni, manj kot 70 let stari pa morajo priti pred naborno komisijo, katera je edino merodajna, da določi nezmožnost za delo. Spričeval od zdravnikov ni potreba nobenih, ker ista samo treba plačati, ne veljajo pa čisto nič.

2. Prositi oproščenja ima dalje pravico stari oče ali stara mati (če nimata nobenega sina), za edinega vnuka in veljajo za nje ista pravila, ki so naštetja v točki 1.)

3. Edini brat, od katerega je odvisno vzdrževanje sester, je ravno tako oproščen vojaščine.

4. Če imajo stariši (očetje, matere - vdove, nezakonske matere) dva sina, katera bi morala oba jedno leto v vojake, potem lahko zahtevajo, da se jeden — katerega hočejo — oprostijo vojaščine. — Sestre, naj jih bode kolikor hoče, ne pridejo v poštev in ne delajo oproščevanju nikakih ovir.

5. Če imajo stariši dva sinova, a mlajši se ni dopolnil 18. leta, ali

6. če je eden brat radi neozdravljive telesne bolezni (hromosti, slepote itd.) ali če je morda umobolen — za delo nesposoben: to so najvažnejši slučajji, v katerih je mogoče doseči oprostitev od vojaščine.

Omenjati pa moram, da tisti sin, ki ga hočejo stariši oprostiti, mora svoje dolžnosti tudi spolnjevati, ker se na to strogo gleda in bi bila v nasprotnem slučaju prošnja brezvspešna.

C) So pa še stariši, ki imajo morda dva, ali več sinov, od katerih pa le eden biva doma, za druga dva pa se ne ve, kje da sta; — mati, ki je ločena od moža, a ta še živi, podpira in vzdržuje pa jo sin; — brat, ki skrbi za nezakonske sestre — vsi ti sicer nimajo pravice do ugodnosti po § 34. vojnega zakonika. Toda če so rodbinske razmere take, da je obstanek rodbine v nevarnosti, dovoljuje se jim v izvanrednih slučajjih, da ostanejo tisti čas, ki bi ga morali doslužiti pri vojaki, na dopustu doma. V nadomestno reservo kot prejšnji se pa ne uvrste. (Tako določa predzadnji odstavek § 34. vojnega zakona ali § 60. vojnih predpisov prvega dela). O vlaganju prošenj velja sledeče: Prosi se lahko vsak čas, svetovati pa je, da se prošnja vloži za časa glavnega nabora v mesecu marcu ali aprilu vsakega leta. Vse prošnje se delajo brezplačno — toraj brez kolekovanja — takrat, kadar ima dotičnik, ki prosi, pravico v zakonu utemeljeno. — Le v zadnjem slučaju (pri točki 60. vojnih predpisov 1. dela) treba je prošnjo in vse priloge kolekovati, to pa zato, ker je ugodnost, če se prizna, smatrati, kakor nekako milost, ki v zakonu ni popolnoma zagotovljena, v vsakem drugem slučaju pa prošnja ne velja niti vinarja.

Dobro mi je znano, da nekateri zakotni pisarji pravdero nevedno ljudstvo, katero jim včasih plačuje za malenkosti znatne svote, a to povsem nepotrebno. Prošnjo, kdor zna pisati, lahko vsak sam naredi v slovenskem jeziku, nemščina je čisto nepotrebna, — potem jo ali odda pri svojem županu ali pošlje naravnost na okrajno glavarstvo, katera mora potem vse nadaljno oskrbeti.

Prošnjam treba priložiti družbinsko izvešje (Familien-Auskunftsbogen), katero gg. župniki v vojaških zadevah tudi koleka in pristojbine prosto izvršujejo.

Kakor je iz navedenega razvidno, ni prav nobenih stroškov pri enakih prošnjah; komur pa ni kaj jasno, naj se oglasi raje pri okrajnem glavarstvu ali pa v vojaški pisarni, kjer se mu rade volje brezplačno svetuje; ni pa treba poslušati ljudi, ki za drag denar prodajajo svojo — nevednost.

Razne novice.

(Krajska gimnazija) se je otvorila v torek dné 19. sept. s slovesno sveto mašo. V sredo zjutraj se je zbrala mladina v prostorih prejšnje gimnazije. Ko se je prebral obema razredoma šolski red, sešli so se vsi učenci z učiteljskim zborom v sobi, kjer je visela cesarjeva podoba, okrašena z zelenim vencem. Gimnazijski vodja, gospod Josip Hubad, stopil je za kateder in razložil z izbrano in naudušeno besedo veliki pomen tega dneva — najprej za učence, potem za mesto in za vso deželo. Povdarjal je, da se moramo s hvaležnostjo ozirati zlasti na ljubljene vladarja Franca Jožefa I., ki nam je naklonil tako dobroto. Na to učenci zakličejo trikrat: Živio! Dalje slika dolžnosti krajskih dijakov, in sicer dolžnosti do Boga, do učiteljev, do meščanov in do vseh dobrotnikov. Služiti moramo vsi — tako je sklepal govornik — Bogu, cesarju in domovini! — Vseh učencev je 134, v prvem razredu 81, v drugem 53. Dijaška kuhinja je ustanovljena. Začasno dobivajo podpirani učenci hrano v posebni sobi v gostilni pri »Triglavu«. — Do sedaj 37 učencev vziva razne podpore.

(Za »katoliški sklad«) nabral č. g. Fr. Knava, novomašnik goriške nadškofije, pri vrlih svojih sorojakih v Loškem Potoku lepo zbirko 72 kron. — Bog plačuj velikodušnim darovalcem tisočero ter daj, da bi posnemali radodarne Potočane tudi drugod po Slovenkem.

(Zapuščina.) G. I. Fajdiga, upokojeni mornarski župnik, ki je dné 13. julija umrl v Ljubljani, je zapustil revežem postojinske občine 2.000 kron.

(Romarski vlaki — živinski vozovi.) Letos so vozili štiri romarski po novi dolenjski železnici. Prvi iz Trebnjega vozil je do 900 romarjev na Brezje. Drugi iz Novega Mesta okoli 1300 iz mesta in okolice tudi na Brezje. Tretji, prirejen od gospoda Pavlina, in četrti, prirejen od potovalne pisarne E. Schmarde, vozila sta na sv. Višarje in ustavila se nazaj gredé na Otočah. Vsi štiri vlaki imeli so več ali manj dežja. Pri zadnjem 7. in 8. sept. na sv. Višarje, so je lahko že naprej pričakovalo slabo ali vsaj mrzlo vreme ali celo sneg na sv. Višarjah. Toliko bolj je bila dolžnost skrbeti za vozove, ki se dajo zapreti a bili so živinski, brez oken po dnevi in brez svetilnic po noči. — Za prvi vlak, iz Trebnjega, ko se je izrecno zahtevalo vozov III. razreda za ljudi, poslalo je vodstvo državnih železnic dvajset dobrih voz, pa tudi pet živinskih. Drugi vlak iz Novega Mesta, imel je že čez polovico živinskih voz (seveda s sedeži). Tretji in četrti, prirejena od potovalnih pisarn imela sta že samo živinske vozove, razen enega voza III. razreda, ki pa je prazen bil. Videti je, kakor da bi vodstvo državnih železnic in pa potovalne pisarne smatralo živinske vozove dovolj dobre za — romarje! Ali zabavni vlaki tudi sestojé iz živinskih voz? Mi tega še nismo videli ali slišali. Morda je življenje in zdravje

romarjev manj vredno kakor zdravje izletnikov? Ali je njih denar kaj slabši? Ali je namen božje poti manj vzvišen? Mislimo, da ne! Pač pa tudi iz tega spoznamo, da smo katoličani, kmetje, Slovenci. Dolenjci preveč pohlevni. Nejevolje je bilo letos že dosti, za drugo leto pa lahko že danes obljubimo potovalnim pisarnam in sl. vodstvu, da se ne bomo več vozili v živinskih vozovih na božjo pot, ampak, da nam boste preskrbeli poštene vozove III. razreda če boste hoteli kaj zaslužiti pri nas. — Predno se bode začelo drugo leto romanje, opozarjali bomo v časopisih in ustno mej romarji, da povsod zahtevajo izrecno vozove III. razreda, če pa jih ne bode, pa denar nazaj z lepo ali z grdo.

(Zadnji letošnji posebni vlak na Trsat) vozil bode v soboto, dné 6. t. m. dopoldne ob 10 uri iz Ljubljane. Vozil ga bode preč. g. franč. vikar o. J. Bizavičar. Vozni listi dobivajo se v potovalni pisarni E. Schmarde v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah in pri raznih župnijskih, občinskih in poštah uradih do petka zvečer.

(Zmaga na Koroškem.) Kandidat nemške konservativne in slovenske stranke, Jan. Huber, izvoljen je bil v Šmohoru za deželnega poslanca s 54 glasovi proti 26, katere so oddali nacionalno-liberalni Nemci. Živela vzajemnost Slovencev in Nemcev koroških na krščanskem temelju! — Dan pred volitvijo deželnega poslanca za Šmohor vršil se je v Šmohoru shod katol. političnega društva, na katerem je kandidat Huber v krasnem govoru razvil načela, po katerih se bo ravnal v deželnem zboru, ako bo izvoljen. Med govorom pa je priletel debel kamen skozi okno, katero je strl ter priletel ob zid prav mimo Huberjeve glave. Dekan Fritz je takoj šel k okrajnemu glavarju naznanit surovi napad. Glavar je poslal žandarmerijo, ki je napravila red pred zborovališčem. Ta liberalna surovost je vzbudila veliko nevoljo med volilnimi možmi, ki so tem slovesneje prisegli, da hočejo voliti skupno Slovenci in Nemci pod krščansko zastavo. Slovenskih volilnih mož je bilo 28, ki so vsi glasovali za Huberja ter odločili za njegovo zmago. Slava zavednim krščanskim volilcem!

(Iz Kokre), 24. septembra. Tukaj je umrl 24. sept. po štiridnevni bolezni vsled mrtvouda Florijan Štular, ki sicer ni bil znan daleč okoli, pa vendar zasluži, da se o njem poroča nekoliko vrstič. Bil je tukajšnji rojak, rojen pri Suhodolniku pod Grintovcem leta 1831. Ljudstvo mu je reklo »stari somašret«. Njegovo posebno veselje je bilo orgljanje. Opravljal je to službo cez 50 let. Župniki v tej dobi so bili: Matevž Slapnik, Valentin Ravnikar, Janez Kastelic, Fran Stermole, Miha Kotnik in sedanji. Mož je bil skoro dopolnoma gluhi, a napredoval je venear po svojih močeh v cerkveni glazbi. Vstajal je vsaki dan na vse zgodaj in se učil na svojem zastarelem igralnem orodju, da bi se pripravil za nedeljo. Zraven tega je bil izvanredno pobožnega srca, molil je na potu in pri delu, izgled lepega krščanskega življenja za vso Kokro. Naj v miru počiva!

Loterijske srečke.

Dunaj, 22. septembra:	29,	77,	59,	5,	19.
Gradec, 22. septembra:	46,	9,	79,	47,	65.
Lina, 29. septembra:	16,	64,	37,	22,	40.
Trst, 29. septembra:	57,	89,	53,	59,	74.

 Prihodaja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 18. oktobra 1894 zvečer.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 25 kr.

Marijnceljske kapljice za želedec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gl.

Planinski zeliščni ali preni strop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Očvaljalne ali čistilne kroglice čistijo želedec pri zabasani, skaznem želedecu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gl. 5 kr.

Medilna štupa za živino za odstranjevanje potrebe pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gl.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju nog, strpenju v boku, v križu itd., s kratka pri vseh boleznih in hribah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gl.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni
Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 144 (24-10)

Domača, zanesljiva trrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše žepne in stenske ure ure budilnice

zate, srebrne in nikelnate verižice, medelene, prstane, zapustnice, naprave igla 134 prodaja in ima v zalogi 19-11

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotovža

Popravlja tudi najtežavnejša izvirna tekom 14 dni. — Za blago pri njem kupljeno istotako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franko na razpolago.

Prijateljem lova, lovecem, voznikom in imeteljem konj priporočati je, da ohranijo obuvale suho, konjsko opravo in usnje pri vozovih lično in čedno, uporaba

J. Bendika v Št. Valentinu

patentovane nepremočne

masti za usnje in likalne tinkture za usnje, maže za konje in kopita.

Vporablja vse te predmete pri 485 20-2 181 5-2 največjem dvoru, pri c. in kr. vojašnici in največjih obratnih prometih. Dobiva se po vseh avstr. deželah. V Ljubljani pri Karolu Weberu, v Celju pri Tammu in Stiegerju, v Mariboru pri Holazeku in Martincu.

 zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice števil. 5.

Zaloga vsake baže

gvantnega blaga za možke in ženske 183 7-2

kakor tudi vse vrste koce, kovtre, srajce, jope, nogovice, svilene in cajgaste rute itd.

 po najnižji ceni.

 zadnja cena

Mnogoletno, preizkušeno tešlinb domače sredstvo.

137 Kwizdov fluid proti protinu 20-10

Okrepčujoč za vribanje po dolgotrajnem tekanju.

Kwizdov fluid

Cena 1 steklenici 1 gl.

Kwizdov fluid

G. se dobi v 2

proti protinu

Cena 1 steklenici 1 gl.

proti protinu

vseh lekarnah.

127 Kwizdov fluid proti protinu. 8-9

Glavno zalogo ima Okrožna lekarna v Kerneburgu.

Schichtovo patentno milo

z varstveno znamko labuda, je nepoporekljivo najbolje sredstvo, da dobiš **snežnobelo perilo**, za

čiščenje volnenega, svilnega in barvastega blaga,

kakor dokazano najtoljše **razkuževalno sredstvo** za vsakeršno perilo in pri tem popolnoma neškodljivo za perilo in roke. 155 5

Zaradi izvrstne kakovosti so sloveča tudi
Schicht-ova štedilna jedrčna mila,

katerih ne presega noben konkurenčni izdelek. Ta mila imajo po tem, kake vrste da so, jedno teh-le varstvenih znamk: 302 12-5

Jurij Schicht, Ustje ob Labi (Aussig a. d. E.),
tovarna za milo, sveče in palmovo jedrčno olje.

O d v e t n i k

dr. Janko Vilfan

je otvoril svojo

519 2-1

odvetniško pisarno

v Radovljici

1 v Klinarjevi po domače Klemenovi hiši.

Malo obrtnijo

si lahko in z malimi stroški sleherni more posod ustnoviti. 182 20-2

Lep dobilek zagotovljen.

Frankovana pisma (10 kr.) je pošiljati pod naslovom: Eggart Comp., Milan (Italija).

Stanarinske knjižice

za stranke z uradne potrjenimi deležbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se kama po 15 kr., 10 komadov vkup i gld. v Katoli. Tiskarni v Ljubljani.

Vsakdo

kateri rabi odlikovano želodečo tinkturo lekarne Piccoli-Jove pri angelju v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želodec, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenici je 10 novcev.

Vnanja naročila raspošilja proti povzetju sneska.

148 24-11

Na prodaj je za vsako obrt prav pripravna

hiša št. 13 v Ajdovščini

z dvoriščem, vrtom in hlevom

pod prav ugodnimi pogoji. — Natančneje pove lastnik Anton Mozetič. 478 (2-1) 1

Kovertes s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,
Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 20
priporoča za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje
i. t. d.

100 24-20 **Liturgično opravo**

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:
birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške
čepice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vrzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

2 zlati
13 srebrnih
kolajni.
9 častnih in
priznanih
diplom.

Franc Iv. Kwizda

Kwizdov

restitucijski fluid

c. in kr. priv. cenatevna voda
za konje.

Cena 1 steklenice 1 gl. 40 kr. s. v. 1

Rabi se včas 30 let v dvornih klevih; v vojaških in zasebnih klevih s izrednim učinkom v krepijanje pred in po dije trajajočem naporu, pri izvinjenju udov, otrpnosti kit itd., in napolnjenju konja za urno tekanje.

Paziti je na
varstvo znamke in
zahtevati le
Kwizdov
restitucijski
fluid.

Glavna zaloga
Okrožna lekarna
Korneuburg pri Dunaju.

Dobiva se v
vseh
lekarnah in
droguerijah
predajalnicah avstro-
ogrskih.

125 (8-1)

Največji izbor

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gl. 1.
in gl. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

10

Sel. Kneipp

Previdnost!

626 24-18

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najbolje nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatojre nima nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. tulpnik.

Tudi kot dodatek k navadni kavi se Kathreinerjev Kneippa sladni kavi odkarjuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedanji surogati nikogar nimajo. 18

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

186 **Ölzova kava** 107

priznana najboljša in najzdravnejša dodaja kavi se dobiva v glavni zalogi za Kranjsko pri M. Wagnerjevi vdovi v Ljubljani, in v vseh špecerijah in konsumnih prodajalnicah.

Koverti s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.